

Sygn. akt I C 560 / 14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Krzysztof Rudnicki**

Protokolant: **Małgorzata Wąchala**

po rozpoznaniu w dniu 14.04.2015 r.

we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w K., J. W. i K. W.

przeciwko **Skarbowi Państwa – Prokuraturze Apelacyjnej we Wrocławiu**

o wydanie rzeczy

I. oddala powództwo wniesione przez (...) sp. z o.o. w K.;

II. zasądza od powoda (...) sp. z o.o. w K. na rzecz pozwanego **7 200 zł** kosztów procesu;

III. nakazuje pozwanemu wydać powódce J. W. rzeczy ruchome stanowiące przedmiot zabezpieczenia majątkowego w sprawie Ds. 3/13, obecnie Ap V Ds. 43/13, ujęte w protokołach tymczasowego zajęcia mienia ruchomego z dnia 31.01.2013 r., a mianowicie:

- 10 sztuk sztabek złota o wadze 1 kg, łącznie 10 kg, próbie 9, 999,

- 38 sztuk sztabek złota o wadze 0, 25 kg, łącznie 9, 5 kg, o próbie 9, 999;

IV. zasądza od pozwanego na rzecz powódki J. W. **7 208, 50 zł** kosztów procesu;

V. nakazuje pozwanemu wydać powódce K. W. rzeczy ruchome stanowiące przedmiot zabezpieczenia majątkowego w sprawie Ds. 3/13, obecnie Ap V Ds. 43/13, ujęte w protokołach tymczasowego zajęcia mienia ruchomego z dnia 31.01.2013 r., a mianowicie:

- 12 sztuk sztabek złota o wadze 1 kg, łącznie 12 kg, próbie 9, 999,

- 2 sztuk sztabek złota o wadze 0, 25 kg, łącznie 0, 5 kg, o próbie 9, 999;

VI. zasądza od pozwanego na rzecz powódki K. W. **7 208, 50 zł** kosztów procesu;

VII. obciąża Skarb Państwa niepokrytymi kosztami sądowymi;

VIII. oddala wniosek o nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności.

UZASADNIENIE

Powód (...) sp. z o.o. wniósł o nakazanie pozwanemu Skarbowi Państwa – Prokuraturze Okręgowej we Wrocławiu wydania powodowi rzeczy ruchomych stanowiących przedmiot zabezpieczenia majątkowego, stosownie do protokołów tymczasowego zajęcia mienia ruchomego z dnia 31.01.2013 r., RSD 14/13, VI Ds. 3/13, a mianowicie:

a. 42 sztuk sztabek złota o wadze 1 kg, łącznie 42 kg, próbie 9, 999,

b. banknotów euro w łącznej kwocie 176 000 euro,

a także o zasądzenie od powoda kosztów procesu.

Powódka J. W. wniosła o nakazanie pozwanemu wydania rzeczy ruchomych

stanowiących przedmiot zabezpieczenia majątkowego, stosownie do protokołów tymczasowego zajęcia mienia ruchomego z dnia 31.01.2013 r., a mianowicie:

a. 10 sztuk sztabek złota o wadze 1 kg, łącznie 10 kg, próbie 9, 999,

b. 38 sztuk sztabek złota o wadze 0, 25 kg, łącznie 9, 5 kg, o próbie 9, 999,

a także o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

Powódka K. W. wniosła o nakazanie pozwanemu wydania rzeczy ruchomych stanowiących przedmiot zabezpieczenia majątkowego, stosownie do protokołów tymczasowego zajęcia mienia ruchomego z dnia 31.01.2013 r., a mianowicie:

a. 12 sztuk sztabek złota o wadze 1 kg, łącznie 12 kg, próbie 9, 999,

b. 2 sztuk sztabek złota o wadze 0, 25 kg, łącznie 0, 5 kg, o próbie 9, 999,

a także o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że postanowieniem z dnia 06.02.2013 r., VI Ds. 3/13, prokurator Prokuratury Rejonowej delegowany do Prokuratury Okręgowej we Wrocławiu zabezpieczył na mieniu A. W. (1) (które de facto nie jest jego mieniem), podejrzanego o czyny z art. 258 § 1 kk oraz art. 299 § 1 i 5 kk, wykonanie grożącego mu przepadku. Zabezpieczenia dokonano poprzez zajęcie pieniędzy (złoty i euro), sztabek złota, sztabek srebra i monet okolicznościowych ze złota. Składane przez A. W. (1) zażalenia i wnioski o uchylenie zabezpieczenia nie zostały uwzględnione.

Powodowie podkreślili, że rzeczy ruchome stanowiące przedmiot zabezpieczenia majątkowego, a oznaczone bliżej w petitum pozwu, wbrew twierdzeniom podnoszonym w ww. postanowieniu prokuratora z dnia 06.02.2013 r., VI Ds. 3/13, nie stanowią własności A. W. (1). Są one bowiem własnością (...) sp. z o.o. w K., J. W. i K. W..

Powodowie wskazali, że po ich stronie występuje współuczestnictwo formalne (art. 72 § 1 pkt 2 kpc), uzasadniające przyjętą konstrukcję pozwu. Roszczenia powodów są jednego rodzaju (roszczenia windykacyjne o wydanie określonych rzeczy ruchomych), zostały oparte na jednakowej podstawie faktycznej i prawnej (zajęcie w postępowaniu karnym określonych rzeczy ruchomych niestanowiących własności podejrzanego A. W. (1), lecz będących własnością powodów, w wyniku zastosowania środka przymusu w postaci zabezpieczenia majątkowego).

Powodowie podnieśli, że (...) sp. z o.o. jest właścicielem rzeczy ruchomych zindywidualizowanych w pkt 1 żądania pozwu.

A. W. (1) (A. W. (2)) trudni się inwestycjami w metale szlachetne i półszlachetne począwszy od lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku, prowadząc swoją działalność głównie w Republice Federalnej Niemiec. Ponadto od 2011 r. A. W. (1) prowadzi handel granulatem metali szlachetnych także w Polsce. Dochody uzyskiwane z prowadzonej przez A. W. (1) działalności, czy to prowadzonej w charakterze osoby prywatnej, czy też w związku z pełnieniem określonych funkcji

w organach spółek prawa handlowego, były przez niego sukcesywnie przeznaczane na dalsze inwestycje. W dniu 02.01.2010 r. w (...), w RFN, pomiędzy A. F. jako pożyczkodawcą a doradcą inwestycyjnym/ inwestorem A. W. (2) jako pożyczkobiorcą została zawarta (w języku niemieckim i na podstawie przepisów prawa niemieckiego) umowa pożyczki. Na mocy tej umowy pożyczkodawca udzielił pożyczkobiorcy pożyczki w wysokości 230 000 EUR z przeznaczeniem na konkretny cel. Celem tym było dokonanie przez pożyczkobiorcę zakupu miedzi złota oraz innych metali szlachetnych i półszlachetnych w celu osiągnięcia maksymalnych zysków w drodze spekulacji owymi metalami. Spłata całości lub części pożyczki mogła nastąpić także w złocie, miedzi oraz innych metalach szlachetnych i półszlachetnych, według ich wartości ustalonej na dzień spłaty (włącznie z odsetkami). Pożyczka została zaś zabezpieczona przez istniejące towary spekulacyjne w taki sposób, że do końca okresu obowiązywania umowy pozostawały one własnością pożyczkodawcy. W okresie obowiązywania umowy zmieniała się forma dóbr inwestycyjnych, jako że pożyczkobiorcy przysługiwało prawo do swobodnego wyboru tychże dóbr. Za udzieloną z góry zgodą pożyczkodawcy pożyczkobiorca miał prawo przekazać lub udostępnić zgromadzone towary spekulacyjne osobom trzecim dla celów spekulacyjnych lub inwestycyjnych. W dniu 11.12.2012 r. pomiędzy (...) sp. z o.o. w organizacji we W. reprezentowaną przez prezesa zarządu A. W. (1), zwanego (...), a (...) sp. z o.o. w O. reprezentowaną przez prezesa zarządu D. D., zwanego Inwestorem, została zawarta umowa o objęciu udziałów, na mocy której Biorący kwitował przekazanie kwoty 1 700 000 zł od Inwestora w celu podwyższenia kapitału zakładowego spółki biorącego, tj. (...) sp. z o.o. we W.. W dniu 01.03.2013 r. pomiędzy D. D. (...) a A. W. (2) (...) została zawarta umowa powiernictwa inwestycyjnego, której przedmiotem było określenie zasad uzyskania przez Powiernika zysków ze środków inwestycyjnych w kwocie 2 400 000 zł powierzonych przez Cedenta. Z kolei w dniu 02.12.2013 r. pomiędzy A. F. (...) a (...) sp. z o.o. w K. (...) została zawarta umowa przelewu wierzytelności, na mocy której Cedent przeniósł na Cesjonariusza wierzytelności na kwotę 230 000 EUR wraz z wszelkimi prawami z nimi związanymi, w tym przede wszystkim z prawem dochodzenia odsetek od kwot stanowiących wierzytelność będącą przedmiotem tej umowy. Bezsporne i wymagalne wierzytelności przysługiwały zaś Cedentowi względem Pożyczkobiorcy - A. W., zgodnie z - wspomnianą wcześniej - umową pożyczki z dnia 02.01.2010 r. Środki pochodzące z ww. pożyczki od A. F. oraz środki powierniczo-inwestycyjne i zaliczka na podwyższenie kapitału zakładowego (...) sp. z o.o. w organizacji we W., w ilości 42 sztuk złota o wadze 1 kg każda oraz banknotów w kwocie 176 000 EUR, którymi dysponował do dnia 30.01.2013 r. A. W. (2), a które stanowiły własność (...) sp. z o.o., zostały zajęte w dniu 31.01.2013 r. O wydanie ww. rzeczy ruchomych bezskutecznie wnosił ówczesny prezes zarządu (...) sp. z o.o. D. F. D. w piśmie do Sądu Rejonowego z dnia 15.03.2013 r. W piśmie tym D. F. D. wyraźnie wskazał, że ww. rzeczy ruchome stanowiły środki pochodzące z pożyczki od A. F. oraz środki powierniczo-inwestycyjne, a także zaliczkę na podwyższenie kapitału zakładowego w (...) sp. z o.o. w organizacji we W. od (...) sp. z o.o.

Powodowie wskazali, że w świetle wnioskowanych dowodów i przytoczonych argumentów rzeczy ruchome opisane w pkt 1 żądania pozwu stanowią własność (...) sp. z o.o. Ewentualne różnice wyłaniające się na tle porównania ilości i gramatury sztabek złota oraz pieniędzy ze sztabkami złota i pieniędzmi stanowiącymi przedmiot zajęcia wynikają ze wspomnianej wcześniej działalności inwestycyjnej A. W. (1) na rynku metali szlachetnych i półszlachetnych oraz inwestycyjnymi i reinwestycyjnymi działaniami A. W. (1), w efekcie których zmieniały się gramatury poszczególnych metali szlachetnych.

Powodowie podkreślili, że zajęcie w postępowaniu karnym rzeczy ruchomych

zindywidualizowanych w pkt 1 żądania pozwu było bezzasadne i naruszało uprawnienia

właścicielskie (...) sp. z o.o. Prokurator i sądy orzekające w sprawie nie wzięły pod uwagę treści ww. umów załączonych do pozwu, z których wynika, że A. W. (1) nigdy nie był i nie jest właścicielem zajętych rzeczy. Fakt nieuwzględnienia tych umów w postępowaniu karnym budzi tym większe zdziwienie, jeżeli zauważy się, że prawdziwości tych umów nigdy w sposób jednoznaczny nie zaprzeczono, a postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym nie może dotyczyć mienia stanowiącego własność innej osoby niż oskarżony (podejrzany), chyba że jest to mienie objęte którymś z rodzajów współwłasności. W przypadku zaś dokonania zajęcia na mieniu niestanowiącym

własności lub współwłasności oskarżonego (podejrzanego) zachodzi bezprawna ingerencja w sferę czyichś uprawnień właścicielskich, co miało miejsce w tej sprawie.

Powódka J. W. jest właścicielką rzeczy ruchomych zindywidualizowanych w pktcie 2 żądania pozwu. A. W. (1) (A. W. (2)) jest ojcem J. W.. Małoletnia J. W. działa przez przedstawiciela ustawowego w osobie swojej matki - W. W. (1). J. W. jest właścicielką rzeczy ruchomych określonych w pktcie 2 żądania pozwu na podstawie umowy darowizny ((...)) zawartej w języku niemieckim i według prawa niemieckiego w K. w dniu 01.03.2004 r. Na podstawie tej umowy A. W. (2) jako darczyńca dokonał na rzecz swojej małoletniej córki J. W. jako obdarowanej darowizny w celu zabezpieczenia jej potrzeb życiowych, zdobycia wykształcenia. Przedmiotem świadczenia było złoto inwestycyjne w ilości 195 sztuk sztabek o zawartości metalu szlachetnego wynoszącej 99, 99 %, waga jednej sztabki wynosiła 100 g, a zatem waga łączna sztabek to 19, 5 kg. Wyżej wymienione sztabki złota w chwili ich darowizny opiewały na łączną wartość wynoszącą 200 268 EUR. Umowa darowizny ((...)) została zawarta w RFN i na podstawie przepisów prawnych prawa niemieckiego. Swoboda wyboru prawa niemieckiego wynikała w tym przypadku z - obowiązujących w chwili zawarcia umowy - regulacji ustawy z dnia 12.11.1965 r. - Prawo prywatne międzynarodowe. Zgodnie bowiem z art. 25 § 1 przywołanego aktu prawnego „strony mogą poddać swe stosunki w zakresie zobowiązań

umownych wybranemu przez siebie prawu, jeżeli pozostaje ono w związku z zobowiązaniem”. Zarówno z postanowień umowy, miejsca jej zawarcia (RFN), obywatelstwa niemieckiego stron, jak i faktu, że strony w chwili zawarcia umowy miały miejsce zamieszkania właśnie w RFN, w sposób jednoznaczny wynika, że umowa ta została zawarta na podstawie przepisów prawa niemieckiego, pozostających w ścisłym związku z zobowiązaniem. Zgodnie zaś ze stosownymi przepisami prawa niemieckiego, które w świetle art. 1143 kpc sąd w postępowaniu cywilnym z urzędu ustala i stosuje jako właściwe prawo obce, ww. umowa darowizny nie wymagała i nie wymaga także obecnie zgłoszenia do właściwego niemieckiego organu administracji skarbowej. W świetle § 16 ErbStG (niemieckiej ustawy o podatku od spadków i darowizn), obowiązek zgłaszania darowizn dotyczy jedynie tych darowizn, które pochodzą od tego samego darczyńcy i są dokonywane na rzecz tego samego obdarowanego w okresie dziesięciu lat od pierwszej darowizny i sumy darowizn przekraczają całkowitą sumę określoną w tej ustawie, która to kwota jest znacznie wyższa niż łączna kwota przedmiotu świadczenia w przypadku wskazanej umowy darowizny. Dodać jeszcze należy, że w dniu 01.03.2004 r. w K. zgodnie z postanowieniami ww. umowy darowizny ww. sztabki złota zostały przekazane przez A. W. (1) na rzecz W. W. (1) - matki i przedstawiciela ustawowego małoletniej J. W. na podstawie (...) ((...)). Z pełnomocnictwa ((...)) udzielonego w dniu 27.02.2004 r. przez W. W. (1) A. W. (2) wynika zaś prawo tego ostatniego do sprawowania zarządu majątkiem W. W. (1).

Mając na względzie powyższe wskazać należy, że w świetle wnioskowanych dowodów rzeczy ruchome opisane w pktcie 2 żądania pozwu stanowią własność J. W.. Ewentualne różnice wyłaniające się na tle porównania ilości i gramatury sztabek złota oraz pieniędzy ze sztabkami złota i pieniędzmi stanowiącymi przedmiot zajęcia wynikają ze wspomnianej wcześniej działalności inwestycyjnej A. W. (1) na rynku metali szlachetnych i półszlachetnych oraz inwestycyjnymi i reinwestycyjnymi działaniami A. W. (1), w efekcie których zmieniały się gramatury poszczególnych metali szlachetnych.

Podkreślić zatem należy, że zajęcie w postępowaniu karnym rzeczy ruchomych

zindywidualizowanych w pktcie 2 żądania pozwu było bezzasadne i naruszało uprawnienia

właścicielskie J. W.. Prokurator i sądy orzekające w sprawie nie wzięły pod uwagę treści ww. umów załączonych do pozwu, z których wynika, że A. W. (1) nigdy nie był i nie jest właścicielem zajętych rzeczy. Fakt nieuwzględnienia tych umów w postępowaniu karnym budzi tym większe zdziwienie, jeżeli zauważy się, że prawdziwości tych umów nigdy w sposób jednoznaczny nie zaprzeczono, a postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym nie może dotyczyć mienia stanowiącego własność innej osoby niż oskarżony (podejrzany), chyba że jest to mienie objęte którymś z rodzajów współwłasności. W przypadku zaś dokonania zajęcia na mieniu niestanowiącym własności lub współwłasności oskarżonego (podejrzanego) zachodzi bezprawna ingerencja w sferę czyichś uprawnień właścicielskich, co miało miejsce w tej sprawie.

K. W. jest właścicielką rzeczy ruchomych zindywidualizowanych w pkt 3 żądania pozwu. A. W. (1) (A. W. (2)) jest ojcem K. W.. Małoletnia K. W. działa przez przedstawiciela ustawowego w osobie swojej matki - W. W. (1). K. W. jest właścicielką rzeczy ruchomych określonych w pkt 3 żądania pozwu na podstawie umowy darowizny ((...)) zawartej w języku niemieckim i według prawa niemieckiego w (...) w dniu 28.10.2010 r. Na podstawie tej umowy A. W. (2) jako darczyńca dokonał na rzecz swojej małoletniej córki K. W. jako obdarowanej darowizny w celu zabezpieczenia jej potrzeb życiowych, zdobycia wykształcenia. Przedmiotem świadczenia było złoto inwestycyjne w ilości 25 sztuk sztabek o zawartości metalu szlachetnego wynoszącej 99,9 %, waga jednej sztabki wynosiła 500 g, a zatem waga łączna sztabek to 12,5 kg. Sztabki złota w chwili ich darowizny opiewały na łączną wartość wynoszącą 385 180,37 EUR. Umowa darowizny ((...)) została zawarta w RFN i na podstawie przepisów prawnych prawa niemieckiego. Swoboda wyboru prawa niemieckiego wynikała w tym przypadku z - obowiązujących w chwili zawarcia umowy - regulacji ustawy z dnia 12.11.1965 r. - Prawo prywatne międzynarodowe. Zgodnie bowiem z art. 25 § 1 przywołanego aktu prawnego „strony mogą poddać swe stosunki w zakresie zobowiązań umownych wybranemu przez siebie prawu, jeżeli pozostaje ono w związku z zobowiązaniem”. Dodać jeszcze można, że zgodnie z art. 3 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 593/2008 z dnia 17.06.2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych ((...)) (Dz. U. UE seria (...) z dnia 04.07.2008 r.) „Umowa podlega prawu wybranemu przez strony. Wybór prawa jest dokonany wyraźnie lub w sposób jednoznaczny wynika z postanowień umowy lub okoliczności sprawy. Strony mogą dokonać wyboru prawa właściwego dla całej umowy lub tylko dla jej części.”. Bez wątpliwości zarówno z postanowień umowy, miejsca jej zawarcia, obywatelstwa niemieckiego stron, jak i faktu, że strony w chwili zawarcia umowy miały miejsce zamieszkania właśnie w RFN, w sposób jednoznaczny wynika, że umowa ta została zawarta na podstawie przepisów prawa niemieckiego, pozostającymi w ścisłym związku z zobowiązaniem. Zgodnie zaś ze stosownymi przepisami prawa niemieckiego, które w świetle art. 1143 kpc sąd w postępowaniu cywilnym z urzędu ustala i stosuje jako właściwe prawo obce, ww. umowa darowizny nie wymagała i nie wymaga także obecnie zgłoszenia do właściwego niemieckiego organu administracji skarbowej. W świetle § 16 ErbStG (niemieckiej ustawy o podatku od spadków i darowizn), obowiązek zgłaszania darowizn dotyczy jedynie tych darowizn, które pochodzą od tego samego darczyńcy i są dokonywane na rzecz tego samego obdarowanego w okresie dziesięciu lat od pierwszej darowizny i sumy darowizn przekraczają całkowitą sumę określoną w tej ustawie, która to kwota jest znacznie wyższa niż łączna kwota przedmiotu świadczenia w przypadku wskazanej umowy darowizny.

Mając na względzie powyższe wskazać należy, że w świetle wnioskowanych

dowodów rzeczy ruchome opisane w pkt 3 żądania pozwu stanowią własność K. W..

Ewentualne różnice wyłaniające się na tle porównania ilości i gramatury sztabek złota oraz

pieniędzy ze sztabkami złota i pieniędzmi stanowiącymi przedmiot zajęcia wynikają ze

wspomnianej wcześniej działalności inwestycyjnej A. W. (1) na rynku metali szlachetnych i półszlachetnych oraz inwestycyjnymi i reinwestycyjnymi działaniami A. W. (1), w efekcie których zmieniały się gramatury poszczególnych metali szlachetnych.

Podkreślić zatem należy, że zajęcie w postępowaniu karnym rzeczy ruchomych zindywidualizowanych w pkt 3 żądania pozwu było bezzasadne i naruszało uprawnienia właścicielskie K. W.. Prokurator i sądy orzekające w sprawie nie wzięły pod uwagę treści ww. umów załączonych do pozwu, z których wynika, że A. W. (1) nigdy nie był i nie jest właścicielem zajętych rzeczy. Fakt nieuwzględnienia tych umów w postępowaniu karnym budzi tym większe zdziwienie, jeżeli zauważy się, że prawdziwość tych umów nigdy w sposób jednoznaczny nie zaprzeczono, a postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym nie może dotyczyć mienia stanowiącego własność innej osoby niż oskarżony (podejrzany), chyba że jest to mienie objęte którymś z rodzajów współwłasności. W przypadku zaś dokonania zajęcia na mieniu niestanowiącym własności lub współwłasności oskarżonego (podejrzanego) zachodzi bezprawna ingerencja w sferę czyichś uprawnień właścicielskich, co miało miejsce w tej sprawie.

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa – Prokuratura Okręgowa we Wrocławiu wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów kosztów procesu.

Podniósł, że pieniądze oraz wartościowe rzeczy, których wydania domagają się powodowie, stanowią przedmiot zabezpieczenia majątkowego w sprawie karnej prowadzonej m.in. przeciwko A. W. (1). Obecnie to postępowanie przygotowawcze jest prowadzone przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego - Delegatura we W. pod nadzorem Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu (sygn. akt Ap V Ds. 43/13). Tym samym Prokuratura Apelacyjna we Wrocławiu jest jednostką organizacyjną zgodnie z art. 67 § 2 kpc uprawnioną do reprezentowania Skarbu Państwa w postępowaniu o wydanie przedmiotów objętych zabezpieczeniem majątkowym w toku trwania postępowania przygotowawczego.

Pozwany przyznał, że prowadzone jest śledztwo przeciwko m.in. A. W. (1) i W. W. (1) podejrzanym o popełnienie przestępstw z art. 258 § 1 kk oraz art. 299 § 5 kk w zw. z art. 299 § 1 kk w zw. z art. 12 kk. Śledztwo to jest kontynuowane. W ramach tego śledztwa w dniu 31.01.2013 roku doszło do zajęcia mienia ruchomego w postaci 34 sztabek złota o wadze 1 kg, 44 sztabek złota o wadze 0, 25 kg. Pieniądzy 150 000 zł i 175 000 euro oraz 58 sztabek złota o wadze 1 kg próba 9.999, 22 sztabek srebra o zróżnicowanej wadze - łącznie 1 kg 703 gr, 18 sztuk sztabek złota i monet okolicznościowych, 141 banknotów po 200 zł i 8 banknotów po 50 euro. W dniu 06.02.2013 r. wydano postanowienie o zabezpieczeniu na mieniu podejrzanego A. W. (1) wykonania grożącego mu przepadku i dokonaniu tego zabezpieczenia przez zajęcie w/w sztabek złota, srebra i monet okolicznościowych oraz pieniędzy: 176 400 euro i 193 950 zł.

Postanowieniem z 15.02.2013 r., V Kp 230/13, Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia nadał klauzulę wykonalności postanowieniu Prokuratury Okręgowej we Wrocławiu z dnia 06.02.2013 r. o zabezpieczeniu majątkowym.

Pozwany podniósł, iż nie ma wiedzy o innych okolicznościach niż przebieg postępowania karnego przeciwko A. W. (1) i innym współpodejrzanym, a zatem nie może się co do tych twierdzeń faktycznych w żaden sposób wypowiedzieć. Jednak z całą stanowczością pozwany zakwestionował, aby któremukolwiek z powodów przysługiwał jakikolwiek tytuł prawny do mienia będącego przedmiotem zabezpieczenia majątkowego.

Powodowie wskazują art. 222 § 1 kc jako podstawę prawną każdego z dochodzonych roszczeń twierdząc, że mienie, na którym dokonano zabezpieczenia, nie

należy do A. W. (1). Stanowi natomiast własność (...) sp. z o.o., J.

W. i K. W., co mają poświadczać załączone do pozwu dokumenty oraz zeznania świadka i przesłuchanie strony. Na mocy przywołanego powyżej przepisu właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą. Zatem do koniecznych przesłanek roszczenia windykacyjnego, które muszą wystąpić po stronie powoda należą: status właściciela oraz fakt, że nie włada on (sam lub przez inną osobę) swoją rzeczą. Natomiast po stronie pozwanego powód musi udowodnić, że włada on rzeczą jako osoba do tego nieuprawniona. Przesłankę negatywną dla uwzględnienia roszczenia windykacyjnego zawsze stanowi wykazanie, że władający niewłaściciel ma uprawnienia do władania rzeczą skuteczne względem domniemanego właściciela.

Pozwany zarzucił, iż powodowie nie udowodnili, że są właścicielami którejkolwiek z rzeczy objętych zabezpieczeniem majątkowym i tym samym nie wykazali swojej legitymacji czynnej w tej sprawie. Abstrahując nawet od kwestii wiarygodności dokumentów prywatnych przedstawionych przez powodów należy stwierdzić, że nie potwierdzają one prawa własności do rzeczy objętych żądaniem pozwu. Pozwany oświadczył, że ma wątpliwości co do ważności przedłożonych w postępowaniu prywatnych umów zawartych przez A. W. (1), ewentualnie przez niego podpisanych. Zgodnie z art. 253 kpc to powód ma obowiązek wykazać prawdziwość tych dokumentów prywatnych, gdyż żaden z nich nie pochodzi od pozwanego.

Powódki w żaden sposób nie wykazały, że sztaby złota zabezpieczone przez Prokuraturę Okręgową, których zwrotu się domagają, to są te same, które były przedmiotem rzekomych umów darowizny na rzecz małoletnich powódek, tym bardziej, że nie zgadza się ani ich liczba, ani waga. Natomiast powodowa spółka nie udowodniła nawet, żeby kiedykolwiek była właścicielem jakis sztabek złota. Twierdzenia powodów o istnieniu między powodami a A. W. (1) różnych stosunków obligacyjnych nie oznaczają, że są oni właścicielami każdej rzeczy, której wartość mieści się w wysokości ponoć przysługujących im wierzytelności względem A. W. (1).

Co więcej, powodowie nie wskazali cech charakterystycznych dla rzeczy stanowiących ich rzekomą własność – numerów seryjnych banknotów, czy też cech pozwalających na zindywidualizowanie sztabek złota, które mają być rzekomo przedmiotem własności każdego z powodów. W dyspozycji organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze pozostają rzeczy zindywidualizowane co do tożsamości – konkretne przedmioty umieszczone w depozycie w NBP i warunkiem przyjęcia, że co do nich przysługuje powodom prawo własności, konieczne jest wykazanie tytułu do każdej z rzeczy objętych tym depozytem. Nie wystarczy powołać się na przysługiwanie kiedykolwiek w przeszłości prawa własności do rzeczy rodzajowo podobnych. Przedmiot roszczenia windykacyjnego musi być zindywidualizowany w wystarczającym stopniu, by można było go rozpoznać i odróżnić od innych rzeczy. Ewentualne przysługiwanie powodom jakichkolwiek wierzytelności pieniężnych względem A. W. (1) nie oznaczają, że są oni właścicielami będących w jego posiadaniu sztabek złota oraz pieniędzy.

Niezależnie od niewykazania przez powodów prawa własności do rzeczy będących w dyspozycji Prokuratury wymaga podkreślenia, że pozwany dysponuje skutecznym względem powodów tytułem wykonawczym. Badanie istnienia podstaw do ustanowienia zabezpieczenia majątkowego zostało zastrzeżone do wyłącznej kompetencji organu prowadzącego postępowanie karne oraz poddane kontroli sądu karnego (art. 293 § 1 i § 2 kpk). Tym samym istnienie zabezpieczenia majątkowego – jego powstanie, ustanie, przedmiot - stanowi kwestię prejudycjalną, wyjętą spod kognicji sądu cywilnego. Wykonanie zabezpieczenia następuje w sposób wskazany w kodeksie postępowania cywilnego (art. 292 kpk), co wiąże się z koniecznością powstania tytułu wykonawczego. Postanowieniu o ustanowieniu zabezpieczenia nadana została klauzula wykonalności. Tym samym żaden organ nie może w innym postępowaniu cywilnym kwestionować istnienia zajęcia wymienionych w tym tytule przedmiotów. Dopuszczenie odmiennej praktyki stanowiłoby w istocie nieuzasadnioną kontestację prawomocnych rozstrzygnięć sądu karnego, a tym samym obejście bezwzględnie obowiązujących przepisów postępowania karnego, które umożliwiają kontrolę sądową, zasadności zastosowanych zabezpieczeń majątkowych. Proces cywilny nie może stanowić środka służącego wzruszeniu prawomocnych orzeczeń organów prowadzących postępowanie karne. Tak długo, jak ustanowione zabezpieczenie majątkowe nie upadnie z mocy prawa ani nie zostanie uchylone przez organ prowadzący postępowanie karne, tak długo posiadaniu przedmiotów majątkowych objętych zabezpieczeniem majątkowym towarzyszy „skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą” w rozumieniu art. 222 § 1 kc. Tym samym każde powództwo windykacyjne względem rzeczy będących przedmiotem zabezpieczenia majątkowego wytoczone przeciwko Skarbowi Państwa będzie podlegało oddaleniu a limine.

Postanowieniem z dnia 11.02.2015 r. sąd oznaczył pozwanego jako Skarb Państwa – Prokuratura Apelacyjna we Wrocławiu.

Sąd ustalił w sprawie następujący stan faktyczny.

A. W. (1) (A. W. (2)) trudni się inwestycjami w metale szlachetne i półszlachetne, począwszy od lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku, prowadząc swoją działalność głównie w Republice Federalnej Niemiec.

Od wielu lat A. W. (1) i F. D. – prezes zarządu (...) sp. z o.o. znają się i współpracują, prowadzą wspólne inwestycje.

F. D. zlecał A. W. (1) inwestycje w metale szlachetne działając w imieniu spółek (...), w których był prezesem zarządu. Środki pochodzące z obrotu metalami szlachetnymi miały zostać przeznaczone na inwestycje w nieruchomości.

/ dowód: zeznania świadka A. W. (1) – e-protokół z dnia 14.04.2015 r. 00.06.07-00.23.51;

zeznania prezesa zarządu (...) sp. z o.o. F. D. – e-protokół z dnia

14.04.2015 r. 00.23.52-00.36.05 /

Dnia 02.01.2010 r. w (...) A. F., zam. V. G. (...) H., jako pożyczkodawca oraz doradca inwestycyjny/inwestor A. W. (2), zam. (...) (...) (...), jako pożyczkobiorca zawarli (w języku niemieckim i na podstawie przepisów prawa niemieckiego) umowę pożyczki (D.).

Pożyczkodawca udzieliła pożyczkobiorcy pożyczki w wysokości 230 000 EUR, a pożyczkobiorca potwierdził otrzymanie tej kwoty w gotówce - pkt 1 i 2.

Pożyczka przeznaczona była na określony cel, tj. została udzielona pożyczkobiorcy (doradcy inwestycyjnemu/inwestorowi) na zakup miedzi, złota i innych metali szlachetnych i półszlachetnych w celu osiągnięcia maksymalnych zysków przez spekulację tymi metalami - pkt 3.

Oprocentowanie pożyczki wyniosło 25 % w stosunku rocznym - pkt 4.

Pożyczka została udzielona na okres nie dłuższy niż 5 lat - pkt 5.

Splaty całości lub części pożyczki można było zażądać wcześniej, z zastrzeżeniem formy pisemnej, z wyprzedzeniem trzymiesięcznym - pkt 6.

Splata całości lub części pożyczki mogła nastąpić także w złocie, miedzi i innych metalach szlachetnych i półszlachetnych, w przeliczeniu na wartość metalu w terminie zapadalności (dotyczyło to także odsetek) - pkt 7.

Pożyczka została zabezpieczona realnie istniejącymi aktywami przeznaczonymi do obrotu spekulacyjnego w ten sposób, że pozostały one własnością pożyczkodawcy do końca okresu pożyczki; w czasie trwania umowy skład aktywów inwestycyjnych mógł się zmieniać, aby pożyczkobiorca mógł go swobodnie kreować zgodnie z pkt 3 umowy – pkt 8.

Pożyczkobiorca, za uprzednią zgodą pożyczkodawcy, mógł przekazać lub udostępnić aktywa spekulacyjne osobom trzecim do celów związanych z obrotem spekulacyjnym lub inwestycjami – pkt 9.

Pożyczkodawca mógł w dowolnym momencie wymagać od pożyczkobiorcy dodatkowego zabezpieczenia kwoty pożyczki – pkt 10.

Wszelkie spory wynikające z wykonywania umowy, których strony nie będą w stanie rozstrzygnąć polubownie, miały być rozstrzygane zgodnie z prawem Republiki Federalnej Niemiec, sądem właściwym do ich rozstrzygnięcia miał być sąd w G. – pkt 13.

/ dowód: umowa pożyczki ((...)) z dnia 02.01.2010 r. – k. 61-66; zeznania świadka

A. W. (1) /

Dnia 01.03.2012 r. (...) sp. z o.o. jako Cedent oraz A. W. (2) jako Powiernik zawarli umowę powiernictwa inwestycyjnego, której przedmiotem było określenie zasad uzyskania przez Powiernika zysków ze środków inwestycyjnych w kwocie 2 400 000 zł powierzonych przez Cedenta, która to kwota została przekazana Powiernikowi w dniu podpisania umowy - § 1.1 i 1.2.

Cedent oświadczył, że dysponuje środkami inwestycyjnymi będącymi jego własnością i przekazuje je powiernikowi - § 2.1, 2.2.

Powiernik zobowiązał się do prowadzenia działań zmierzających do uzyskania zysków w imieniu własnym, na rachunek Cedenta - § 3.1.

Głównym kierunkiem wygenerowania zysków miały być inwestycje na rynku kruszców i metali szlachetnych (miedź, złoto, srebro, platyna) - § 3.2.

W ramach wykonywania czynności powierniczych Powiernik nie mógł zbywać otrzymanych środków inwestycyjnych oraz zysków na rzecz osób trzecich - § 3.3.

Powiernik zobowiązał się wykonywać czynności powiernicze mając w szczególności na uwadze słuszny interes Cedenta - § 3.4, nie obciążać Cedenta kosztami wykonywanych czynności powierniczych - § 3.5, informować Cedenta o prowadzonych czynnościach powierniczych - § 3.6.

Za skuteczne wykonanie czynności powierniczych Powiernik miał otrzymać wynagrodzenie w postaci prowizji w wysokości 10 % kwoty uzyskanych realnych zysków - § 4.1 i 4.2.

Powiernik miał przekazywać kwoty należne Cedentowi z tytułu poszczególnych zysków z terminie nie krótszym niż 30 dni od ich uzyskania, na konto Cedenta - § 5.

/ dowód: umowa powiernictwa inwestycyjnego z dnia 01.03.2012 r. – k. 78-80; zeznania świadka

A. W. (1); zeznania prezesa zarządu (...) sp. z o.o. F. D. /

Dnia 11.12.2012 r. (...) sp. z o.o. w organizacji we W. reprezentowana przez prezesa zarządu A. W. (1), zwana (...), oraz (...) sp. z o.o. w O., reprezentowana przez prezesa zarządu D. D., zwanego Inwestorem, zawarli umowę, w której postanowili, co następuje:

- Biorący pokwitował przekazanie kwoty 1 700 000 zł od Inwestora celem podwyższenia kapitału zakładowego spółki (...) ((...) sp. z o.o. w organizacji) i objęcia go przez Inwestora; objęcie udziałów miało nastąpić na dotychczasowych zasadach określonych w umowie spółki (...) - § 1.1,

- podwyższenie kapitału zakładowego spółki (...) winno nastąpić do dnia 30.06.2013 r. - § 1.2,

- do czasu skutecznego objęcia udziałów przez Inwestora miała zostać ustanowiona na zabezpieczenie hipoteka na nieruchomości położonej we W. opisanej w KW nr (...) i drogi o KW nr (...) do wysokości 2 500 000 zł, należące do W. W. (1) - § 2,

- zwolnienie z zabezpieczenia hipotecznego miało nastąpić po zarejestrowaniu

podwyższenia kapitału zakładowego i objęcia go przez inwestora oraz po wykazaniu osiągnięcia w pierwszym roku bilansowym zysku w wysokości co najmniej 10 % kapitału podwyższonego - § 3.

/ dowód: umowa z dnia 11.12.2012 r. – k. 77; zeznania świadka A. W. (1); zeznania

prezesa zarządu (...) sp. z o.o. F. D. /

(...) sp. z o.o. ujmowała kwoty 2 400 000 zł i 1 700 000 zł w swojej dokumentacji rachunkowej.

/ dowód: zeznania prezesa zarządu (...) sp. z o.o. F. D. /

Dnia 02.12.2013 r. w H. A. F. (Cedent) oraz (...) sp. z o.o. w K. reprezentowana przez prezesa zarządu D. F. D. (Cesjonariusz) zawarli umowę przelewu wierzytelności.

Cedent oświadczył, że przysługują mu bezsporne i wymagalne wierzytelności względem pożyczkobiorcy A. W. w kwocie 230 000 EUR, zgodnie z umową pożyczki z dnia 02.01.2010 r. - § 1.

Cedent przeniósł na Cesjonariusza wierzytelności na kwotę 230 000 EUR wraz z wszelkimi prawami z nimi związanymi, w tym przede wszystkim z prawem dochodzenia odsetek od kwot stanowiących wierzytelność będącą przedmiotem umowy - § 4.

Strony ustaliły wartość (cenę) przelewu na kwotę 2 000 000 zł, którą Cesjonariusz przejął i

zobowiązał się do podwyższenia kapitału zakładowego (...) sp. z o.o. we W. (KRS (...)), w której (...) sp. z o.o. jest udziałowcem, o wielkość tej kwoty w okresie do 31.12.2015 r. - § 5.

Strony ustaliły, że w sprawach nieuregulowanych umową mają zastosowanie przepisy niemieckiego kodeksu cywilnego (...) - § 6, zaś spory mogące powstać w wyniku realizacji umowy rozstrzygać będzie Sąd w K..

/ dowód: umowa przelewu wierzytelności z dnia 02.12.2013 r. – k. 81-82 /

(...) sp. z o.o. została zarejestrowana w KRS dnia 13.06.2013 r. na podstawie umowy spółki zawartej dnia 10.12.2012 r. Kapitał zakładowy wynosi 5 000 zł. Wspólnikiem posiadającym wszystkie udziały (w ilości 50) jest W. W. (1). Prezesem jednoosobowego zarządu jest A. W. (1). Przedmiot działalności spółki obejmuje usługi budowlane, handel, transport, pośrednictwo pieniężne, inne usługi.

/ dowód: odpis z KRS nr (...) – k. 328-334 /

Powódka J. W., córka A. i W. z domu D., urodziła się dnia (...) we W..

/ dowód: odpis aktu urodzenia nr (...) – k. 60 /

Dnia 27.02.2004 r. w K. W. W. (1) udzieliła w formie pisemnej na podstawie prawa niemieckiego pełnomocnictwa do zarządzania jej majątkiem, podejmowania w związku z tym wszelkich czynności i kroków prawnych w kraju i zagranicą, składania i przyjmowania wszelkiego rodzaju oświadczeń, składania, zmieniania i wycofywania wniosków, w szczególności: zarządzania wszelkimi składnikami majątku, przyjmowania płatności i przedmiotów wartościowych, zaciągania zobowiązań, realizowania inwestycji, składania oświadczeń woli dotyczących jej kont, depozytów oraz skrytek, reprezentowania w sprawach i transakcjach realizowanych z bankami i instytucjami finansowymi, dokonywania darowizn w zakresie dozwolonym przepisami prawa.

/ dowód: pełnomocnictwo (V.) z dnia 27.02.2004 r. – k. 73-74 /

Dnia 28.02.2004 r. w K. A. W. (2) jako darczyńca oraz W. W. (1) jako obdarowana zawarli w formie pisemnej na podstawie prawa niemieckiego umowę darowizny

((...)) z powodu zawarcia związku małżeńskiego.

Darczyńca przekazał obdarowanej środki pieniężne (banknoty) w kwocie 300 000 EUR.

/ dowód: umowa darowizny ((...)) z dnia 28.02.2004 r. – k. 67-68 /

Dnia 01.03.2004 r. w K. A. W. (2), zam. (...) dem (...) (...) K., jako darczyńca oraz J. W., zam. (...) dem (...) (...) K., reprezentowana przez matkę W. W. (1) jako obdarowana zawarli w formie pisemnej na podstawie prawa niemieckiego umowę darowizny (...) w celu zabezpieczenia jej potrzeb życiowych, zdobycia wykształcenia.

Przedmiotem darowizny było złoto inwestycyjne w ilości 195 sztabek o zawartości metalu szlachetnego wynoszącej 99,99 % producenta (...), waga jednej sztabki wynosiła 100 g.

Przedmiot darowizny został przy zawarciu umowy przekazany W. W. (1).

Wartość przedmiotu darowizny została określona jako 10 270,20 EUR/kg, tj. łącznie

200 268, 90 EUR.

Darowizna była zwolniona od podatku. Transakcja została zgłoszona we właściwym niemieckim urzędzie skarbowym.

/ dowód: umowa darowizny ((...)) z dnia 01.03.2004 r. – k. 71-72; zeznania

przedstawiciela ustawowego małoletnich powódek A. W. (1) – e-protokół z dnia

14.04.2015 r. 00.36.06-00.56.32 /

Tego samego dnia A. W. (2) przekazał W. W. (1) 29 sztabek złota różnych producentów o wadze 29 kg, próbie 999,9 (zawartość metalu szlachetnego 99, 99 %) i wartości 297 835, 80 EUR (wartości jednej sztabki 10 270, 20 EUR).

Przekazujący potwierdził i zapewnił, że przekazywane sztabki stanowią własności przyjmującej.

/ dowód: protokół przekazania ((...)) z dnia 01.03.2004 r. – k. 75-76 /

Powódka K. W., córka A. i W. z domu D., urodziła się dnia (...) we W..

/ dowód: odpis aktu urodzenia nr (...) – k. 59 /

Dnia 28.10.2010 r. w K. A. W. (2), zam. (...) (...) (...), jako

darczyńca oraz K. W., zam. (...) (...) (...), reprezentowana przez matkę W. W. (1) zawarli w formie pisemnej na podstawie prawa niemieckiego umowę darowizny ((...)) w celu zabezpieczenia jej potrzeb życiowych, zdobycia wykształcenia.

Przedmiotem darowizny było złoto inwestycyjne w ilości 25 sztabek o zawartości metalu szlachetnego wynoszącej 99, 99 % producenta (...), waga jednej sztabki wynosiła 500 g.

Przedmiot darowizny został przy zawarciu umowy przekazany W. W. (1).

Wartość przedmiotu darowizny została określona jako 30 814, 43 EUR/kg, tj. łącznie 385 180, 37 EUR.

Darowizna była zwolniona od podatku. Transakcja została zgłoszona we właściwym niemieckim urzędzie skarbowym.

/ dowód: umowa darowizny ((...)) z dnia 28.10.2010 r. – k. 69-70; zeznania

przedstawiciela ustawowego małoletnich powódek A. W. (1) /

Po dokonaniu darowizn A. W. (1) w ramach uzgodnień z W. W. (1) obracał złotem darowanym obu córkom. W związku z tym zmieniały się gramatury sztabek złota, ale ilość kruszcu pozostawała taka sama.

/ dowód: zeznania przedstawiciela ustawowego powódek A. W. (1) /

Dnia 31.01.2013 r. we W. przy ul. (...) – w nieruchomości zajmowanej przez A. W. (1) i W. W. (1) funkcjonariusze (...) Zarządu we W. w sprawie Rsd 14/13, VI Ds. 3/13, w obecności A. W. (1) dokonali tymczasowego zajęcia mienia ruchomego:

- 58 sztuk sztabek złota o wadze 1 kg, próby 9,999 – o wartości szacunkowej 9 322 920 zł,

- 22 sztuk sztabek srebra o zróżnicowanej wadze z wytłoczonymi napisami i symbolami bądź wizerunkami o łącznej wadze 1, 703 kg – o wartości szacunkowej 3 400 zł,

- 18 sztuk sztabek i monet okolicznościowych ze złota o zróżnicowanej wadze z wytłoczonymi napisami i symbolami bądź wizerunkami – o wartości szacunkowej 89 279 zł,

- pieniędzy polskich – 141 x 200 zł – 28 200 zł,

- pieniędzy euro – 8 x 50 EUR – 1 600 zł.

Policjanci spisali numery seryjne sztabek złota. Sprawiali wrażenie zdziwionych znalezionymi przedmiotami, mówili, że pierwszy raz widzą taką ilość złota.

/ dowód: protokół tymczasowego zajęcia mienia ruchomego – k. 88-89; zeznania świadka i

przedstawiciela ustawowego małoletnich powódek A. W. (1) /

Tego samego dnia w Banku (...) SA Oddziale przy ul. (...) we W. funkcjonariusze (...) Zarządu we W. w sprawie Rsd 14/13, VI Ds. 3/13, w obecności W. W. (1) dokonali tymczasowego zajęcia znajdującego się w skrytce bankowej należącej do W. W. (1) mienia ruchomego:

- 34 sztabek złota o wadze 1 kg i 44 sztabek złota o wadze 0, 25 kg – o wartości szacunkowej 7 650 000 zł,

- pieniędzy polskich w kwocie 160 000 zł,

- pieniędzy euro w kwocie 175 000 – 700 000 zł.

A. W. (1) korzystał ze skrytki należącej do żony na podstawie pełnomocnictwa.

/ dowód: protokół tymczasowego zajęcia mienia ruchomego – k. 90-91; zeznania świadka i

przedstawiciela ustawowego małoletnich powódek A. W. (1) /

Zajęte sztabki obejmowały złoto należące do małoletnich powódek, a także złoto służące działalności inwestycyjnej wykonywanej przez A. W. (1) na zlecenie (...) sp. z o.o. i innych podmiotów.

/ dowód: zeznania świadka i przedstawiciela małoletnich powódek A. W. (1) /

Postanowieniem z dnia 06.02.2013 r., VI Ds. 3/13, sprostowanym postanowieniem z dnia 08.07.2013 r., prokurator zabezpieczył na mieniu A. W. (1), podejrzanego o czyny z art. 258 § 1 kk oraz art. 299 § 1 i 5 kk wykonanie grożącego mu przepadku poprzez zajęcie:

- pieniędzy w kwotach 5 750 zł, 28 200 zł, 160 000 zł,

- pieniędzy w kwotach 1 600 EUR, 176 000 EUR,

- 34 sztabek złota o wadze 1 kg każda i 44 sztabek złota o wadze 0, 25 kg każda, o łącznej wartości szacunkowej 7 650 000 zł,

- 58 sztabek złota o wadze 1 kg każda, o łącznej wartości szacunkowej 9 322 920 zł,

- 22 sztabek srebra o łącznej wartości szacunkowej 3 400 zł,

- 18 sztabek i monet okolicznościowych ze złota o łącznej wartości szacunkowej 89 279 zł,

wskazanych w protokołach tymczasowego zajęcia mienia ruchomego.

W uzasadnieniu postanowienia prokurator uznał, że opisane powyżej mienie z dużym prawdopodobieństwem pochodziło z mechanizmu przestępczego i stanowiło korzyść z popełnionych przestępstw, co sprawiło, że - na mocy

art. 45 kk - powinno ulec obligatoryjnemu przepadkowi. Ponadto wskazał, że sztabki złota, srebra oraz środki płatnicze zabezpieczone w mieszkaniu przy ul. (...) we W. oraz w skrytce bankowej w (...) SA należą rzekomo do A. W. (1). Według stanowiska zajętego przez prokuratora W. W. (1), mimo że była właścicielką skrytki bankowej, to jednak z niej nie korzystała i jej zawartość w całości ma należeć do A. W. (1), który rzekomo miał rozporządzać wskazaną skrytką jak swoją własną.

/ dowód: postanowienie z dnia 06.02.2013 r. o zabezpieczeniu majątkowym, VI Ds. 3/13 – k. 92-

94; postanowienie o sprostowaniu z dnia 08.07.2013 r. – k. 122 /

Dnia 07.02.2013 r. zażalenie na postanowienie o zabezpieczeniu wniósł A. W. (1). A. W. (1) złożył także zażalenie w imieniu A. F., podnosząc, że część zajętego mienia należy do niej. Także w dniu 07.02.2013 r. A. W. (1) wniósł zażalenie na wskazane postanowienie w imieniu (...) sp. z o.o. w organizacji.

Dnia 20.02.2013 r. zażalenie na postanowienie o zabezpieczeniu wniósł obrońca podejrzanego A. W. (1). W uzasadnieniu zażalenia wskazał, że mienie stanowiące przedmiot zabezpieczenia jest własnością nie A. W. (1), lecz osób trzecich (w tym K. W. i J. W.) i zostało nabyte na mocy umów darowizny A. W. (1) na rzecz tych osób. Również w dniu 20.02.2013 r. ponownie zażalenie na to postanowienie wniósł A. W. (1). W uzasadnieniu zażalenia podkreślił on m.in., że mylnie jest przekonanie, jakoby mienie stanowiące przedmiot zabezpieczenia majątkowego stanowiło jego własność, w rzeczywistości bowiem mienie to jest własnością osób trzecich.

Postanowieniem z dnia 20.05.2013 r., V Kp 363/13, Sąd Rejonowy dla Wrocławia –

Śródmieścia we W. nie uwzględnił zażalenia i utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie prokuratora z dnia 06.02.2013 r. o zabezpieczeniu majątkowym.

Dnia 24.06.2013 r. z wnioskiem o zmianę sposobu wykonywania zabezpieczenia majątkowego, przyjmującą postać zwolnienia spod zabezpieczenia 42 sztabki złota o wadze 1 kg każda oraz pieniędzy w kwocie 176 000 EUR, wystąpił obrońca podejrzanego A. W. (1). W uzasadnieniu wniosku podniósł m.in., że aktach sprawy znajdują się dokumenty w postaci umów, dowodzące, że sztabki złota i pieniądze opisane we wniosku nie stanowią własności A. W. (1) i w związku z tym nie mogą podlegać zajęciu w ramach zabezpieczenia majątkowego.

Postanowieniem z dnia 11.09.2013 r., Ap V Ds. 43/13, prokurator Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu nie uwzględnił ww. wniosku. W uzasadnieniu postanowienia prokurator wskazał m.in., że zajęte składniki majątku były we władaniu A. W. (1), który rzekomo miał do nich tytuł prawny.

Dnia 16.09.2013 r. zażalenie na powyższe postanowienie prokuratora wniósł obrońca

podejrzanego A. W. (1), zarzucając w nim m.in. obrazę prawa procesowego, która miała wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie przepisu art. 293 § 1 kpk, polegającą m.in. na objęciu zakresem postanowienia majątku nienależącego do podejrzanego A. W. (1).

Postanowieniem z dnia 29.11.2013 r., V Kp 1572/13, Sąd Rejonowy dla Wrocławia –

Śródmieścia we W. nie uwzględnił ww. zażalenia obrońcy podejrzanego A. W. (1) i utrzymał w mocy postanowienie prokuratora z dnia 11.09.2013 r., Ap V Ds. 43/13. W uzasadnieniu postanowienia Sąd uznał, że zawarta we wniosku argumentacja odnośnie do kwestii załączenia trzech dokumentów, tj. umowy dotyczącej przekazania środków na podwyższenie kapitału, umowy powiernictwa i umowy pożyczki jako dokumentów świadczących o tym, że zabezpieczone mienie nie jest własnością podejrzanego A. W. (1), jest nieprzekonująca, zabezpieczone mienie w dniu przeszukania pozostawało bowiem w posiadaniu podejrzanego.

/ dowód: zażalenie z dnia 20.02.2013 r. – k. 95-100; postanowienie z dnia 20.05.2013 r., V Kp

363/13 – k. 101-107; wniosek z dnia 24.06.2013 r. – k. 108-113; pismo z dnia 27.06.2013 r. – k. 114; pismo z dnia 11.07.2013 r. – k. 115; postanowienie prokuratora z dnia 11.09.2013 r., Ap V Ds. 43/13 – k. 116-121; zażalenie z dnia 16.09.2013 r. – k. 123-130; postanowienie z dnia 29.11.2013 r., V Kp 1572/13 – k. 131-136 /

Postanowieniem z dnia 15.02.2013 r., V Kp 230/13, Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia nadał klauzulę wykonalności postanowieniu prokuratora z dnia 06.02.2013 r., VI Ds. 3/13 o zabezpieczeniu majątkowym.

/ dowód: postanowienie z dnia 15.02.2013 r. – k. 269 /

Pismem z dnia 15.03.2013 r. D. F. D. jako prezes zarządu (...) sp. z o.o. w K. oraz syn i pełnomocnik A. F. wystąpił do Sądu Rejonowego we Wrocławiu o zwrot/wydanie mienia ww. osób w ilości 42 x 1 kg sztab złota oraz 176 000 Euro, który dysponował do dnia 30.01.2013 r. A. W. (3) jako środkami pochodzącymi z pożyczki od A. F. oraz środkami powierniczo-inwestycyjnymi i zaliczką na podwyższenie kapitału w (...) sp. z o.o. w org. od (...) sp. z o.o., a które wraz z zyskiem i odsetkami w dniu 30/31.01.2013 r. zostały bezprawnie przez funkcjonariuszy (...) i (...) zabezpieczone i zajęte.

Pismem z dnia 26.04.2013 r. w uzupełnieniu pisma z dnia 15.03.2013 r. D. F. D. przesłał kopię bilansu spółki za 2011 jako dowód, że spółka dysponowała w tym okresie środkami na zawarcie umowy powierniczo-inwestycyjnej z A. W. (2) z 01.03.2012 r. i umowy podwyższenia kapitału zakładowego z dnia 11.02.2012 r., oraz kopie przelewów A. F. i jej męża J. F. z 2008 i 2009 r. jako dowód na to, że mógł on w imieniu A. F. zawrzeć umowę pożyczki dla A. W. ((...)) z dnia 02.01.2010 r.

/ dowód: pismo z dnia 15.03.2013 r. – k. 86; pismo z dnia 26.04.2013 r. – k. 87 /

Sąd zważył, co następuje.

Na uwzględnienie zasługiwało jedynie powództwo wniesione przez J. W. i K. W..

Powodowie dochodzili od pozwanego Skarbu Państwa wydania rzeczy ruchomych – sztabek złota oraz pieniędzy w walucie EUR zajętych dnia 31.01.2013 r. i stanowiących przedmiot zabezpieczenia majątkowego w postępowaniu karnym prowadzonym przeciwko A. W. (1), W. W. (1) i innym osobom.

Powodowie powołali się na przysługujące im wobec zajętych przedmiotów prawo własności. Zgodnie z art. 222 § 1 kc właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, aby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą.

Żądanie powodów odnosiło się do rzeczy zajętych i zabezpieczonych w postępowaniu przygotowawczym. W takiej sytuacji podmiotem, który rzeczami takimi włada, jest organ prowadzący to postępowanie przygotowawcze – obecnie Prokuratura Apelacyjna we Wrocławiu, czyli organ Skarbu Państwa. W trakcie postępowania przygotowawczego doszło bowiem do zmiany organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze. Wobec tego sąd postanowieniem z dnia 11.02.2015 r. sąd dokonał prawidłowego oznaczenia pozwanego.

Pozwany powołał się na fakt ustanowienia zabezpieczenia majątkowego. Zgodnie z art. 291 § 1 kpk w razie popełnienia przestępstwa, za które można orzec grzywnę, przepadek, nawiązkę lub świadczenie pieniężne albo nałożyć obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, może z urzędu nastąpić zabezpieczenie wykonania orzeczenia na mieniu oskarżonego. Zgodnie zaś z art. 293 § 1 kpk postanowienie o zabezpieczeniu wydaje sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator. Prokurator prowadzi postępowanie przygotowawcze przeciwko A. W. (1) i W. W. (1), a w ramach tego postępowania zostało dokonane zajęcie rzeczy pozostających w ich władaniu. Na tej podstawie prokurator sformułował wniosek o przynależności zabezpieczonego mienia do majątku osób podejrzanych.

Jak wynika wyraźnie z art. 291 § 1 kpk, zabezpieczeniu poddane może być wyłącznie „mienie oskarżonego”. Zgodnie z art. 44 kc mieniem jest własność i inne prawa majątkowe. Zabezpieczenie majątkowe w postępowaniu karnym obejmuje zajęcie ruchomości, wierzytelności i innych praw majątkowych, zakaz zbywania i obciążania nieruchomości, itp. Każdorazowo jednakże musi dotyczyć rzeczy lub praw należących do majątku oskarżonego. Niedopuszczalne jest zajęcie i ustanowienie zabezpieczenia na mieniu należącym do osoby trzeciej.

Po dokonaniu w dniu 31.02.2013 r. tymczasowego zajęcia mienia ruchomego przez funkcjonariuszy policji i wydaniu postanowienia o zabezpieczeniu dnia 06.02.2015 r. przez prokuratora podejmowane były czynności zmierzające do uchylecia lub zmiany tego środka poprzez zażalenia i wnioski. Środki te wnoszone były przez A. W. (1) jako stronę postępowania karnego. Ani zażalenia ani kolejne wnioski o uchylenie zabezpieczenia nie znalazły akceptacji prokuratora prowadzącego postępowanie przygotowawcze ani sądu sprawującego nadzór nad tym postępowaniem. Kwestia ustanowienia zabezpieczenia majątkowego i jego utrzymania została prawomocnie rozstrzygnięta. Jednakże treść wydanych w postępowaniu karnym orzeczeń dotyczących zabezpieczenia majątkowego przewidzianego w art. 291 § 1 kc nie przesądza o cywilnoprawnych stosunkach własności.

Jeżeli w toku postępowania karnego dokonano zajęcia i zabezpieczenia na rzeczach lub prawach stanowiących mienie osoby trzeciej, osoba ta może domagać się udzielenia

ochrony jej prawom podmiotowym na drodze procesu cywilnego.

Podstawą do rozstrzygnięcia o zasadności zgłoszonych w pozwie roszczeń, opierających się o twierdzenie o przysługiwaniu powodom prawa własności do rzeczy zajętych w postępowaniu karnym, jest zatem ustalenie, czy rzeczy te stanowiły mienie powodów.

Dokonując ustaleń stanu faktycznego sprawy sąd wziął pod uwagę dokumenty przedłożone przez powodów oraz zeznania A. W. (1) złożone w charakterze świadka i przedstawiciela ustawowego małoletnich powódek oraz zeznania prezesa zarządu powoda (...) sp. z o.o. F. D.. Niesłuszny był zarzut pozwanego dotyczący przesłuchania w charakterze świadka A. W. (1) jako przedstawiciela ustawowego powódek. Pozwany nie zauważył bowiem, iż pomiędzy powodami zachodzi wyłącznie współuczestnictwo formalne i każdy z nich zgłosił własne roszczenie, mające taką samą podstawę faktyczną i prawną. A. W. (1) w sprawie o roszczenie zgłoszone przez (...) sp. z o.o. był osobą trzecią, czyli mógł zostać przesłuchany w charakterze świadka. Nie zachodziła też powoływana przez pozwanego przeszkoda do przesłuchania F. D. mająca wynikać z art. 247 kpc. Przepis ten stanowi bowiem o dopuszczalności dowodu ze świadków lub z przesłuchania stron przeciwko osnowie lub ponad osnowę dokumentu obejmującego czynność prawną „pomiędzy uczestnikami tej czynności”, dotyczy zatem sporu między stronami czynności prawnej objętej dokumentem. Tymczasem przedmiotem tej sprawy nie był spór między (...) sp. z o.o. a A. W. (1).

Z kolei niezasadny był zarzut powodów co do wniosku o dopuszczenie dowodu z postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności postanowieniu o zabezpieczeniu majątkowym. Nie zachodziła przeszkoda do uwzględnienia wniosku dowodowego pozwanego w tym przedmiocie. Jednakże nadanie klauzuli wykonalności jest formalnym wyrażeniem skuteczności postanowienia o zabezpieczeniu i nie służy materialno-prawnemu potwierdzeniu praw czy obowiązków. Na tej podstawie pozwany nie może skutecznie opierać swojego prawa do zatrzymania rzeczy stanowiących mienie osoby trzeciej, nawet jeżeli doszło do objęcia ich zabezpieczeniem majątkowym.

Wbrew stanowisku pozwanego należy stwierdzić, iż ustanowienie zabezpieczenia majątkowego na podstawie art. 291 § 1 kpk nie stanowi przeszkody do wystąpienia przez osobę trzecią z roszczeniem cywilnoprawnym. Inaczej bowiem osoba, której prawa zostały naruszone wskutek zabezpieczenia, nie miałaby możliwości realizacji tych praw. To zaś naruszałoby konstytucyjną, a więc elementarną, zasadę ochrony własności wyrażoną w art. 64 ust. 1 Konstytucji RP.

Powodom co do zasady może zatem przysługiwać roszczenie o wydanie rzeczy stanowiących ich własność, które zostały zajęte przez prokuratora w postępowaniu przygotowawczym i poddane zabezpieczeniu majątkowemu.

Zasadność roszczenia została należycie wykazana w stosunku do małoletnich powódek

J. W. i K. W..

Nietrafny był zarzut pozwanego dotyczący różnic w pisowni nazwiska powódek. Skoro są one obywatelkami niemieckimi i mieszkają w Niemczech, to posługują się pisownią nazwiska W., podobnie jak ich ojciec A. W. (1) (A. W. (2)). Nie ma wątpliwości, iż chodzi o te same osoby.

Powódki przedłożyły dokumenty w postaci umów darowizny zawartych w 2004 r. i 2010 r. Umowy te zostały zawarte przez rodziców powódek, z jednej strony A. W. (1) jako darczyńcę, z drugiej zaś przez W. W. (1) jako przedstawiciela obdarowanych. Jak wynika z zeznań złożonych przez A. W. (1), zarówno w charakterze świadka, jak i w charakterze przedstawiciela ustawowego małoletnich powódek, A. W. (1) (A. W. (2)) od wielu lat zajmował się handlem kruszcami, w związku z czym posiadał odpowiednie środki i zasoby, aby móc dokonać na rzecz obu córek (niedługo po urodzeniu każdej z nich) darowizn objętych przedłożonymi sądowi umowami.

Ponieważ powódki i ich rodzice zamieszkiwali na terenie Niemiec w okresie zawierania obu umów darowizny i posiadają obywatelstwo niemieckie, konieczne jest rozważenie, jaki prawo materialne znajduje zastosowanie do oceny ważności i skuteczności wskazanych umów.

Pierwsza darowizna została dokonana dnia 01.03.2004 r., druga zaś dnia 28.10.2004 r.

W stosunku do pierwszej umowy prawo właściwe wyznacza przepis art. 26 ustawy z dnia 12.11.1965 r. – Prawo prywatne międzynarodowe, obowiązującej do dnia 15.05.2011 r., zgodnie z którym, jeżeli strony nie dokonały wyboru prawa, zobowiązanie podlegało prawu państwa, w którym strony w chwili zawarcia umowy mają siedzibę albo miejsce zamieszkania, z wyłączeniem zobowiązań dotyczących nieruchomości. W 2004 r. powódka J. W. i jej rodzice A. i W. W. (1) zamieszkiwali stale w Niemczech, wobec czego umowa darowizny z dnia 01.03.2004 r. podlegała prawu niemieckiemu.

Natomiast w stosunku do drugiej umowy prawo właściwe wyznaczają przepisy

Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17.06.2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (tzw. R. I) mającego zastosowanie do umów zawartych od dnia 17.12.2009 r. (art. 28). Zgodnie z art. 4 ust. 2 tegoż Rozporządzenia umowa darowizny, jako niewymieniona w art. 4 ust. 1, podlega prawu państwa, w którym strona zobowiązana do spełnienia świadczenia charakterystycznego dla umowy ma miejsce zwykłego pobytu. W przypadku darowizny świadczeniem charakterystycznym jest nieodpłatne przysporzenie majątkowe ze strony darczyńcy na rzecz obdarowanego, zatem prawo właściwe wyznacza miejsce zwykłego pobytu darczyńcy. Miejszem tym dla A. W. (1) była miejscowość (...) w Niemczech, wobec czego umowa darowizny z dnia 28.10.2010 r. podlegała prawu niemieckiemu. Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 1 Rozporządzenia, istnienie i ważność umowy lub jednego z jej postanowień ocenia się według prawa, które zgodnie z niniejszym rozporządzeniem byłoby dla niej właściwe, gdyby umowa lub jej postanowienie były ważne, zaś zgodnie z art. 11 ust. 1 Rozporządzenia, umowa zawarta między osobami, które - lub których przedstawiciele - znajdują się w tym samym państwie w chwili jej zawarcia, jest ważna ze względu na formę, jeżeli spełnia wymagania dotyczące formy określone przez prawo właściwe dla umowy zgodnie z niniejszym rozporządzeniem lub prawo państwa, w którym umowa została zawarta.

Tym samym obie umowy darowizny powołane w pozwie podlegały prawu niemieckiemu.

Pojęcie darowizny uregulowane jest w § 516 ust. 1 niemieckiego kodeksu cywilnego ((...) tekst kodeksu dostępny jest na stronach: www.buergerliches-gesetzbuch.info, www.dejure.org, www.juris.de, www.jusline.de). Przepis ten stanowi, że przysporzenie, przez które ktoś ze swojego majątku wzbogaca drugiego, stanowi darowiznę, jeżeli obie strony są zgodne co do tego, że przysporzenie następuje nieodpłatnie („E. Z., durch die jemand aus seinem V. einen anderen bereichert, ist (...), wenn beide T. darüber einig sind, dass die Z. unentgeltlich erfolgt.“). Według § 518 ust. 1 (...), do ważności umowy, przez którą zostaje przyrzeczone świadczenie pod tytułem darmym, wymagane jest notarialne

poświadczenie tego przyrzeczenia; tak samo ważne jest przyrzeczenie długu lub oświadczenie o uznaniu długu, gdy przyrzeczenie długu lub uznanie długu zostaje udzielone w sposób oznaczony w §§ 780 781 pod tytułem darmym („Z. G. eines V., durch den eine L. schenkweise versprochen wird, ist die notarielle B. des V. erforderlich. D. G. gilt, wenn ein S. oder ein S. der in den §§ 780, 781 bezeichneten Art schenkweise erteilt wird, von dem V. oder der A..“). Natomiast zgodnie z § 518 ust. 2 (...), brak formy zostaje naprawiony przez wykonanie przyrzeczonego świadczenia („Der M. der Form wird durch die B. der versprochenen L. geheilt.“).

Umowa darowizny polega na dokonaniu przysporzenia majątkowego na rzecz innej osoby nieodpłatnie, tj. bez obowiązku świadczenia wzajemnego po stronie obdarowanego, z intencją dokonania na rzecz obdarowanego przysporzenia kosztem majątku darczyńcy (donandi causa). Z obu przedłożonych przez powódki umów wynika, że ojciec powódek A. W. (1) (A. W. (2)) dokonał na ich rzecz takiego właśnie przysporzenia. Jednocześnie przedmiot darowizny został od razu przekazany przedstawicielce ustawowej małoletnich W. W. (1). W tej sytuacji nie istniała konieczność dokonania umowy darowizny w formie aktu notarialnego (analogiczną regulację zawiera art. 890 § 1 polskiego kc). A. W. (1) zeznał, iż umowy darowizny (które nie podlegały opodatkowaniu) zostały zgłoszone do niemieckiego urzędu skarbowego. Wprawdzie przedłożone dokumenty darowizn nie zawierają adnotacji o zarejestrowaniu w urzędzie skarbowym, ale brak jest podstaw do kwestionowania wiarygodności zeznań A. W. (1) w tym zakresie.

Potwierdzenie wskazanej informacji byłoby z pewnością możliwe.

Zatem powódki wykazały, że na podstawie umów darowizny nabyły prawo własności:

- J. W. – 19, 5 kg złota,

- K. W. – 12, 5 kg złota.

Wbrew zarzutom pozwanego nie ma znaczenia ilość i waga poszczególnych sztabek. Niezależnie od tego, iż sztabki złota są numerowane, oznaczone logo producenta, to nie można ich uznać za rzeczy oznaczone co do tożsamości. Przedmiotem darowizny był kruszec – złoto, określonej próby 9, 999, w ilości 19, 5 kg oraz 12, 5 kg, czyli rzecz oznaczona co do gatunku, której ilość wyrażona jest nie ilością sztabek, ale łączną wagą. W ramach obrotu metalami szlachetnymi zdarzają się sytuacje zainteresowania klientów sztabkami określonej wagi jednostkowej, ale nie ulega wątpliwości, że decydujące znaczenie ma waga kruszcu. Cena złota ustalana jest według wagi, a nie kształtu czy wagi jednostkowej sztabek. Zatem, nawet jeżeli w zamian za sztabki o wadze 100 g i 500 g A. W. (1) zakupił sztabki o wadze 250 g i 1 kg, to nadal obracał oznaczoną ilością złota stanowiącą własność córek, czyli 19, 5 kg powódki J. W. i 12, 5 kg powódki K. W.. Środki uzyskane ze sprzedaży tego złota wchodziły w skład majątku powódek i służyły dalszemu nabyciu złota, co najmniej w tej samej ilości, czyli tej samej wagi.

Zgodnie z art. 19 § 1 ppm z 1965 r. stosunki między rodzicami a dziećmi podlegały prawu ojczystemu dziecka. Od dnia 16.05.2011 r., zgodnie z art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 04.02.2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe, prawo właściwe dla spraw z zakresu władzy rodzicielskiej określa Konwencja o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci, sporządzona w H. w dniu 19.10.1996 r. Konwencja ta w art. 17 stanowi, iż wykonywanie odpowiedzialności rodzicielskiej podlega prawu państwa zwykłego pobytu dziecka; w razie zmiany zwykłego pobytu dziecka, podlega prawu państwa nowego zwykłego pobytu.

Ponieważ miejsce zwykłego pobytu małoletnich powódek do 2012 r. znajdowało się w Niemczech, A. W. (1) nie był obowiązany do uzyskania zgody sądu rodzinnego na rozporządzanie majątkiem córek polegającym na zbywaniu i nabywaniu złota. Jak stanowi § 1643 ust. 1 (...), do czynności prawnych w imieniu dziecka rodzice zobowiązani są uzyskać zezwolenie sądu rodzinnego w wypadkach przewidzianych w §§ 1821 i 1822 nr 1, 3, 5, 8-11 („Z. R. für das K. bedürfen die E. der G. des F. in den F., in denen nach § 1821 und nach § 1822 Nr. 1, 3, 5, 8 bis 11 ein V. der G. bedarf.“).

Według § 1821 ust. 1 (...) zezwolenia sądu rodzinnego wymaga:

1. rozporządzenie nieruchomością lub prawem do nieruchomości;
2. rozporządzenie wierzytelnością, która dotyczy przeniesienia własności nieruchomości lub ustanowienia lub przeniesienia prawa do nieruchomości albo zwolnienia nieruchomości z takiego prawa;
3. rozporządzenie statkiem lub statkiem w budowie lub wierzytelnością, która dotyczy przeniesienia własności statku lub statku w budowie;
4. zaciągnięcie zobowiązania do rozporządzenia wymienionego w punktach 1-3;
5. zawarcie umowy, która dotyczy nabycia za wynagrodzeniem nieruchomości, statku lub statku w budowie lub prawa do nieruchomości.

(„Der V. bedarf der G. des F.:

1. zur V. über ein G. oder über ein R. an einem G.;
2. zur V. über eine F., die auf Ü. des E. an einem G. oder auf B. oder Ü. eines R. an einem G. oder auf B. eines G. von einem solchen R. gerichtet ist;
3. zur V. über ein eingetragenes S. oder S. oder über eine F., die auf Ü. des E. an einem eingetragenen S. oder S. gerichtet ist;
4. zur E. einer V. zu einer der in den N. 1 bis 3 bezeichneten V.;“).

Natomiast według § 1822 (...) zezwolenia wymaga:

1. dokonanie czynności prawnej, przez którą podopieczny zostaje zobowiązany do rozporządzenia swoim mieniem w całości albo przypadającym mu spadkiem albo przyszłym ustawowym udziałem w spadku albo przyszłym zachowkiem, jak również do rozporządzenia udziałem podopiecznego w spadku,
2. odrzucenie spadku lub zapisu, na zrzeczenie się zachowku, jak również na zawarcie umowy o dział spadku,
3. zawarcie umowy, przez którą odpłatne nabycie lub zbycie przedsiębiorstwa zarobkowego, jak również na zawarcie umowy spółki, która zostaje powołana do prowadzenia przedsiębiorstwa zarobkowego,
4. zawarcie umowy dzierżawy gruntu lub przedsiębiorstwa zarobkowego,
5. zawarcie umowy najmu lub dzierżawy lub innej umowy, przez którą podopieczny zostaje zobowiązany do świadczeń powtarzających się, jeżeli koniec okresu, na jaki zostaje zawarta umowy, przypada później niż rok od osiągnięcia pełnoletniości przez podopiecznego,
6. zawarcie umowy pożyczki na okres dłuższy niż jeden rok,
7. zawarcie umowy dotyczącej nawiązania stosunku służby lub stosunku pracy, jeżeli podopieczny będzie zobowiązany do osobistych świadczeń przez okres dłuższy niż jeden rok,
8. przyjęcie pieniędzy na kredyt podopiecznego,
9. wystawienie skryptu dłużnego na okaziciela lub nawiązanie zobowiązania z weksla lub innego dokumentu, który może być przeniesiony przez indos,

10. przejście cudzego zobowiązania, w szczególności przez ustanowienie poręczenia,

11. udzielenie prokury,

12. zawarcie ugody lub umowy o poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego, chyba że przedmiot sporu lub niepewności jest wyrażony w pieniądzu i jego wartość nie przekracza 3 000 Euro lub ugoda odpowiada ugodzie pisemnej lub ugodzie sądowej,

13. dokonanie czynności prawnej, przez którą istniejące zabezpieczenie wierzytelności podopiecznego zostanie zniesione lub ograniczone lub zostanie przy tym ustanowione zobowiązanie.

(„Der V. bedarf der G. des F.:

1. zu einem R., durch das der M. zu einer V. über sein V. im G. oder über eine ihm angefallene E. oder über seinen künftigen gesetzlichen E. oder seinen künftigen P. verpflichtet wird, sowie zu einer V. über den A. des M. an einer E.,

2. zur A. einer E. oder eines V., zum V. auf einen P. sowie zu einem E.,

3. zu einem V., der auf den entgeltlichen E. oder die V. eines E. gerichtet ist, sowie zu einem G., der zum B. eines E. eingegangen wird,

4. zu einem P. über ein L. oder einen gewerblichen B.,

5. zu einem M.- oder P. oder einem anderen V., durch den der M. zu wiederkehrenden L. verpflichtet wird, wenn das V. länger als ein J. nach dem E. der V. des M. fortdauern soll,

6. zu einem L., der für längere Z. als ein J. geschlossen wird,

7. zu einem auf die E. eines D.- oder A. gerichteten V., wenn der M. zu persönlichen L. für längere Z. als ein J. verpflichtet werden

soll,

8. zur A. von G. auf den K. des M.,

9. zur A. einer S. auf den I. oder zur E. einer V. aus einem W. oder einem anderen Papier, das durch I. übertragen werden kann,

10. zur Ü. einer fremden V., insbesondere zur E. einer B.,

11. zur E. einer Prokura,

12. zu einem V. oder einem S., es sei denn, dass der G. des S. oder der U. in G. schätzbar ist und den W. von 3 000 Euro nicht übersteigt oder der V. einem schriftlichen oder protokollierten gerichtlichen V. entspricht.”).

Tym samym A. W. (1) uprawniony był do swobodnego podejmowania czynności rozporządzania mieniem małoletnich córek i zaciągania zobowiązań. Jeżeli dotyczyły one złota będącego uprzednio przedmiotem darowizn, niezasadne jest kwestionowanie przysługiwania powódkom prawa własności do takiej ilości złota, jaka została wskazana w treści obu umów darowizny.

Sąd doszedł zatem do przekonania, iż obie powódki wykazały, że wśród rzeczy zajętych dnia 31.01.2013 r. znajdowało się złoto w ilościach 19, 5 kg oraz 12, 5 kg, do którego powódkom przysługiwało prawo własności. Uzasadnia to żądanie wydania mienia niebędącego mieniem osoby oskarżonej lub podejrzanej, czyli mienia, do którego nie mogło zostać skierowane zabezpieczenie mające podstawę w art. 291 § 1 kpk.

Oznacza to uwzględnienie zgłoszonych przez powódki roszczeń windykacyjnych.

Sąd nakazał zatem pozwanemu wydać powódce J. W. rzeczy ruchome stanowiące przedmiot zabezpieczenia majątkowego w sprawie Ds. 3/13, obecnie Ap V Ds. 43/13, ujęte w protokołach tymczasowego zajęcia mienia ruchomego z dnia 31.01.2013 r., a mianowicie:

- 10 sztuk sztabek złota o wadze 1 kg, łącznie 10 kg, próbie 9, 999,
- 38 sztuk sztabek złota o wadze 0, 25 kg, łącznie 9, 5 kg, o próbie 9, 999,

oraz nakazał pozwanemu wydać powódce K. W. rzeczy ruchome stanowiące przedmiot zabezpieczenia majątkowego w sprawie Ds. 3/13, obecnie Ap V Ds. 43/13, ujęte w protokołach tymczasowego zajęcia mienia ruchomego z dnia 31.01.2013 r., a mianowicie:

- 12 sztuk sztabek złota o wadze 1 kg, łącznie 12 kg, próbie 9, 999,
- 2 sztuk sztabek złota o wadze 0, 25 kg, łącznie 0, 5 kg, o próbie 9, 999.

Wobec uwzględnienia powództwa powódkom przysługuje zgodnie z art. 98 kpc zwrot kosztów procesu obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 7 200 zł na rzecz każdej z powódek oraz połowę opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 8, 50 zł, czyli po 7 208 zł.

Natomiast materiał dowodowy nie dawał wystarczającej podstawy do uznania za usprawiedliwione roszczenia zgłoszonego przez (...) sp. z o.o. Powodowa spółka nie wykazała, aby była właścicielem części zajętego w dniu 31.01.2013 r. złota w ilości 42 kg oraz, aby suma 176 000 zł stanowiła składnik jej majątku. Przedłożone dokumenty w postaci umowy pożyczki z dnia 02.01.2010 r. zawartej pomiędzy A. W. (1) a A. F., umowy powiernictwa inwestycyjnego z dnia 01.03.2012 r. zawartej pomiędzy m. (...) sp. z o.o. a A. W. (1) (A. W. (2)), umowy z dnia 11.12.2012 r. zawartej pomiędzy (...) sp. z o.o. w organizacji a (...) sp. z o.o., umowy przelewu wierzytelności z dnia 02.12.2013 r. zawartej pomiędzy A. F. a (...) sp. z o.o. nie dają podstawy do uznania twierdzenia powoda za udowodnione.

Na mocy umowy powiernictwa inwestycyjnego z dnia 01.03.2012 r. (...) sp. z o.o.

przekazał A. W. (1) sumę 2 400 000 zł z przeznaczeniem na finansowanie inwestycji na rynku kruszców i metali szlachetnych. Jednakże A. W. (1) miał prowadzić działania zmierzające do osiągnięcia zysków na rachunek klienta, lecz w imieniu własnym. Oznacza to, że zarówno środki pieniężne pobrane od spółki (...), jak i nabyte za nie złoto, stanowiły własność A. W. (1), na którym jedynie spoczywało zobowiązanie do rozliczenia się z inwestorem z osiągniętych zysków. Powiernictwo polega właśnie na dokonywaniu czynności prawnych we własnym imieniu przy wykorzystaniu własnych zasobów rzeczowych i finansowych z zobowiązaniem do przeniesienia na powierzającego własności rzeczy lub innych praw majątkowych. Czynność powiernicza obejmuje dwa elementy (zob. Z. Radwański w: System Prawa Prywatnego. Tom 2 Prawo cywilne – część ogólna, Warszawa 2002, s. 208):

- 1) przeniesienie przez powierzającego na powiernika jakiegoś prawa (przysporzenie), w następstwie czego powiernik może korzystać z niego względem osób trzecich w zakresie wyznaczonym treścią tego prawa (własność, wierzytelności),
- 2) zobowiązanie powiernika wobec powierzającego (w stosunku wewnętrznym), że będzie z powierzonego mu prawa korzystał w ograniczonym zakresie, wskazanym treścią umowy powierniczej (w szczególności, że powierzone prawo powróci do powierzającego we wskazanej sytuacji).

A. W. (1) przejął od powodowej spółki sumę pieniężną 2 400 000 zł z obowiązkiem rozliczenia się z inwestycji realizowanych w interesie i na rachunek tej spółki. Tym samym powierzone środki stały się składnikiem jego majątku. Składnikiem tym były również wszelkie walory nabyte ze środków powierzonych przez inwestora.

Umowa z dnia 11.12.2012 r. zawarta pomiędzy (...) sp. z o.o. w organizacji a (...) sp. z o.o. miała za przedmiot przekazanie przez powodową spółkę nowo tworzonemu podmiotowi sumy pieniężnej w kwocie 1 700 000 zł z przeznaczeniem na podwyższenie kapitału zakładowego i objęcie go przez inwestora. Jak wynika z aktualnej treści wpisów do Krajowego Rejestru Sądowego, kapitał zakładowy spółki (...) wynosi 5 000 zł i jest w całości objęty przez jedynego wspólnika – W. W. (1). Nie doszło do skutecznego podwyższenia kapitału zakładowego i przystąpienia (...) sp. z o.o. do (...) sp. z o.o. w charakterze nowego wspólnika. Taka czynność zresztą nie mogłaby zostać dokonana w zwykłej formie pisemnej, albowiem zgodnie z art. 259 ksh oświadczenie nowego wspólnika o przystąpieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz objęciu udziałów o oznaczonej wartości nominalnej wymaga formy aktu notarialnego. Ponadto podwyższenie kapitału zakładowego spółki z o.o. wymaga zgodnie z art. 255 § 1 ksh w zw. z art. 257 § 1 ksh podjęcia przez wspólników uchwały o zmianie umowy spółki oraz wpisu do rejestru. Wobec niewykonania umowy z dnia 11.12.2012 r. powodowej spółce przysługuje wobec (...) sp. z o.o.

roszczenie o zwrot świadczenia spełnionego na podstawie tej umowy.

Ponadto, skoro powód przekazał spółce (...), choćby do rąk jej reprezentanta A. W. (1), sumę pieniężną wyrażoną w PLN, nie może na tej podstawie twierdzić, iż jest właścicielem sztab złota lub sumy pieniężnej w EUR, które zostały zajęte w dniu 31.01.2013 r. i domagać się wydania tych przedmiotów.

Zatem obie wskazane umowy: z dnia 01.03.2012 r. oraz z dnia 11.12.2012 r. nie mogą stanowić należytego dowodu na przysługiwanie powodowi (...) sp. z o.o. prawa do sztab złota lub banknotów EUR objętych zabezpieczeniem majątkowym ustanowionym na mieniu A. W. (1) i W. W. (1) postanowieniem prokuratora z dnia 06.02.2013 r.

Podstawy do dochodzenia wydania tych rzeczy nie tworzy także umowa pożyczki z dnia 02.01.2010 r., także w zestawieniu z umową przelewu wierzytelności z dnia 02.12.2013 r.

Na mocy pierwszej z umów A. F. udzieliła A. W. (1) pożyczki w kwocie 230 000 EUR na okres 5 lat. Pożyczka została udzielona pożyczkobiorcy na konkretny cel w postaci zakupu miedzi, złota i innych metali szlachetnych i półszlachetnych. Strony umowy poddały ją prawu niemieckiemu, co z uwagi na ich miejsca zamieszkania oraz miejsce zawarcia umowy nie budziło wątpliwości.

We wszystkich systemach prawnych wywodzących się z prawa rzymskiego, w tym również w prawie niemieckim (tzw. systemie pandektowym) umowa pożyczki polega na przeniesieniu na biorącego pożyczkę własności pieniędzy (to samo dotyczy tzw. depozytu nieprawidłowego, czyli przechowania środków pieniężnych).

Zgodnie z § 488 ust. 1 (...), przez umowę pożyczki pożyczkodawca zobowiązuje się przekazać pożyczkobiorcy do rozporządzania sumę pieniężną w oznaczonej wysokości, zaś pożyczkobiorca zobowiązuje się zapłacić odsetki oraz w terminie wymagalności zwrócić udzieloną pożyczkę („D. den (...) wird der D. verpflichtet, dem D. einen G. in der vereinbarten H. zur V. zu stellen. Der D. ist verpflichtet, einen geschuldeten Z. zu zahlen und bei F. das zur V. gestellte D. zurückzuzahlen.”).

Zatem nawet wobec przekazania A. W. (1) sumy pieniężnej wyrażonej w EUR

suma ta jako przedmiot pożyczki stała się własnością tegoż pożyczkodawcy z obowiązkiem jej zwrotu po upływie terminu oznaczonego w umowie (pięć lat od zawarcia umowy, tj. 02.01.2015 r.). W umowie zostało przewidziane zabezpieczenie, jednakże przedmiot tego zabezpieczenia został określony w sposób nieprecyzyjny. Mianowicie strony uzgodniły, że „pożyczka zabezpieczona jest realnie istniejącymi aktywami przeznaczonymi do obrotu spekulacyjnego w ten sposób, że pozostają one własnością pożyczkodawcy do końca okresu pożyczki” (pkt 8). Nie wiadomo, o jakie konkretnie aktywa chodzi, w jakiej ilości, o jakiej wartości.

Ponadto w dacie zajęcia mienia ruchomego i wydania postanowienia o zabezpieczeniu

majątkowym A. W. (1) pozostawał związany umową pożyczki z A. F.. Powód (...) sp. z o.o. zawarł z nią umowę przelewu wierzytelności dnia 02.12.2013 r., czyli już po ustanowieniu zabezpieczenia. Strony zawarły w tej umowie postanowienie o przeniesieniu na cesjonariusza – (...) sp. z o.o. wierzytelności wobec A. W. (1) w kwocie 230 000 EUR wraz z wszelkimi prawami z nimi związanymi (§ 4). Nawet przyjmując, że przeniesienie praw związanych z wierzytelnością miałyby się odnosić także do prawa własności do przedmiotu zabezpieczenia wierzytelności, to również w ramach tej czynności prawnej nie sposób określić przedmiotu tego prawa, tj. ilości i wartości tych rzeczy.

Stąd też brak jest podstaw do uznania, że 42 kg złota oraz 176 000 EUR zajęte u A. W. (1) i W. W. (1) dnia 31.10.2013 r. miały stanowić przedmiot prawa własności przysługującego (...) sp. z o.o. i powinny zostać temu powodowi wydane.

Można dodać, iż zajęcie w dniu 31.01.2013 r. środków pieniężnych wyrażonych w walucie EUR opiewało na 175 000 EUR w jednym protokole oraz 400 EUR (8 x 50) w drugim protokole, czy maksymalnie na 175 400 EUR, a nie 176 000 EUR.

Sąd doszedł zatem do przekonania, iż powództwo wytoczone przez (...) sp. z o.o. o wydanie sztabek złota i sumy pieniężnej w EUR nie znajduje należycie usprawiedliwionych podstaw, co prowadziło do jego oddalenia.

Powoda jako przegrywającego sprawę obciąża na podstawie art. 98 kpc obowiązek zwrotu na rzecz pozwanego kosztów procesu obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 7 200 zł (ustalone na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie znajdującego zastosowanie w drodze analogii wobec zastępstwa pozwanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa).

Nieopłacone koszty sądowe obejmujące opłaty od pozwu obciążają ostatecznie Skarb Państwa.

Sąd oddalił wniosek o nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności, albowiem zgodnie z art. 335 § 2 kpc rygor taki nie może zostać nadany przeciwko Skarbowi Państwa.

Mając powyższe okoliczności na uwadze sąd podjął rozstrzygnięcia zawarte w sentencji wyroku.